

Tyrimo „Specialusis Eurobarometras 573: gyventojų požiūris į korupciją ES 2026 m.“ rezultatų apžvalga

Europos Komisijos „Specialiojo Eurobarometro 573“ tyrimas apie gyventojų požiūrį į korupciją ES atliktas 2026 m. vasario–kovo mėn. Tyrime dalyvavo 26 494 respondentai iš 27 ES valstybių narių, tarp jų – 1 013 Lietuvos gyventojų. Tyrimas apėmė bendrą korupcijos suvokimą, korupcijos toleravimą, korupcijos patirtį, požiūrį į kovos su korupcija veiksmingumą ir pranešimą apie korupciją. Šioje apžvalgoje pateikiami Lietuvos rezultatai ES27 kontekste ir vertinama jų dinamika, palyginti su ankstesnių metų tyrimais.

Pagrindinės tyrimo išvalgos

1. 2026 m. gyventojų korupcijos suvokimas pablogėjo, tačiau ilgalaikėje perspektyvoje išlieka palankesnis nei ankstesniu laikotarpiu. Korupciją Lietuvoje paplitusia laiko 86 proc. gyventojų (ES27 – 71 proc.), arba 6 proc. punktais daugiau nei 2025 m. Manančiųjų, kad per pastaruosius trejus metus korupcijos padaugėjo, dalis per metus išaugo nuo 24 iki 37 proc., nors išlieka mažesnė nei ES27 vidurkis (48 proc.). Vis dėlto bendras korupcijos paplitimo suvokimas tebėra mažesnis nei 2013–2019 m.

2. Nors Lietuvos gyventojai dažniau nei vidutiniškai ES korupciją vertina kaip plačiai paplitusią, tiesioginis jos poveikis kasdieniame gyvenime yra gerokai mažesnis ir 2026 m. nesiekia ES vidurkio. Korupciją paplitusia laiko 86 proc. Lietuvos gyventojų (ES – 71 proc.), tačiau tik 25 proc. nurodo, kad korupcija juos asmeniškai veikia kasdieniame gyvenime (ES27 – 30 proc.). Tai rodo, kad gyventojų korupcijos vertinimas siejamas ne tik su asmenine patirtimi, bet ir su platesniu politiniu bei instituciniu kontekstu.

3. 2026 m. padidėjo su kyšininkavimu siejamų praktikų toleravimas. Dažniau nei 2025 m. gyventojai nurodo, kad norint kažką gauti iš viešojo administravimo ar viešųjų paslaugų teikėjų priimtina dovanoti dovaną, padaryti paslaugą ar duoti pinigų. Dovanos davimą priimtina laiko 42 proc. gyventojų (2025 m. – 35 proc.), paslaugos suteikimą – 36 proc. (2025 m. – 30 proc.), o pinigų davimą – 30 proc. (2025 m. – 23 proc.).

4. Vienas ryškiausių 2026 m. pokyčių – kritiškesnis politinės korupcijos vertinimas. Korupciją paplitusia tarp politinių partijų laiko 66 proc. gyventojų (2025 m. 49 proc.), o tarp nacionalinio, regioninio ar vietos lygmens politikų – 58 proc. (2025 m. – 46 proc.). 2026 m. rezultatams galėjo turėti

įtakos ir 2025 m. viešasis fonas, kai daug dėmesio sulaukė politinio skaidrumo, galimų interesų konfliktų ir korupcijos temos, įskaitant G. Palucko istorijas ir metų pabaigoje pavišintą sisteminės korupcijos tyrimą Valstybinėje augalininkystės tarnyboje. Vis dėlto tyrimo duomenys neleidžia tiesiogiai susieti šių įvykių su gyventojų vertinimų pokyčiais.

5. Gyventojų suvokiamos korupcijos rizikos vis labiau siejamos su ryšiais, favoritizmu bei privilegijuota įtaka sprendimams. 74 proc. gyventojų mano, kad favoritizmas ir korupcija trukdo verslo konkurencijai (2025 m. – 64 proc.), 65 proc. – kad Lietuvoje korupcija yra verslo kultūros dalis (2025 m. – 61 proc.), o 64 proc. mano, kad politiniai ryšiai yra vienintelis kelias į verslo sėkmę (2025 m. – 59 proc.). Tai rodo stiprėjantį gyventojų susirūpinimą dėl verslo ir politikos sąsajų, favoritizmo ir privilegijuotos įtakos keliamų korupcijos rizikų.

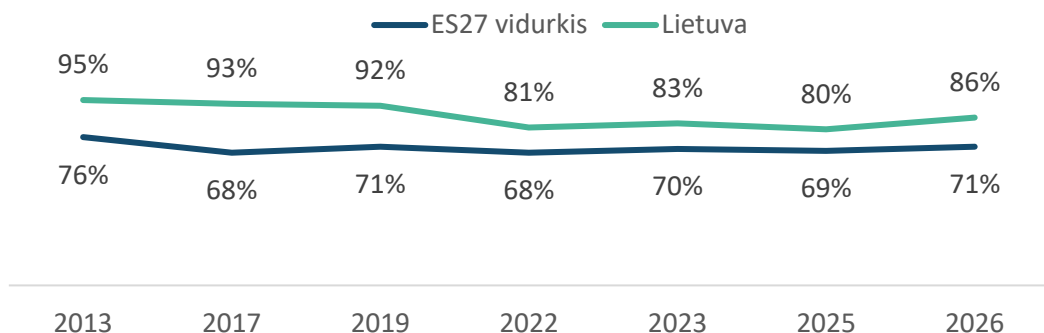
6. Kovos su korupcija veiksmingumo vertinimas ilgainiui gerėja. 2026 m. 49 proc. gyventojų mano, kad Lietuvoje yra pakankamai sėkmingų baudžiamojo persekiojimo atvejų, atgrasančių nuo korupcijos (2025 m. – 45 proc., 2013 m. – 26 proc.). Po 34 proc. gyventojų mano, kad valdžios institucijų pastangos kovoti su korupcija yra veiksmingos (2025 m. – 30 proc. 2013 m. – 17 proc.) ir kad priemonės prieš korupciją taikomos nešališkai ir be paslėptų motyvų (2025 m. – 25 proc., 2013 m. – 26 proc.).

7. Pranešimas apie korupciją išlieka viena silpniausių sričių ir Lietuva šiuo požiūriu reikšmingai atsilieka nuo ES vidurkio. 2026 m. apie patirtą ar matytą korupcijos atvejį pranešė tik 6 proc. su tokia situacija susidūrusių Lietuvos respondentų (ES27 – 21 proc.) Pranešimo kliūtys Lietuvoje labiau siejamos ne su informacijos apie pranešimo kanalus trūkumu, o su galimų neigiamų pasekmių baime ir abejonėmis, ar pranešimas duos realų rezultatą.

1. Korupcijos suvokimas

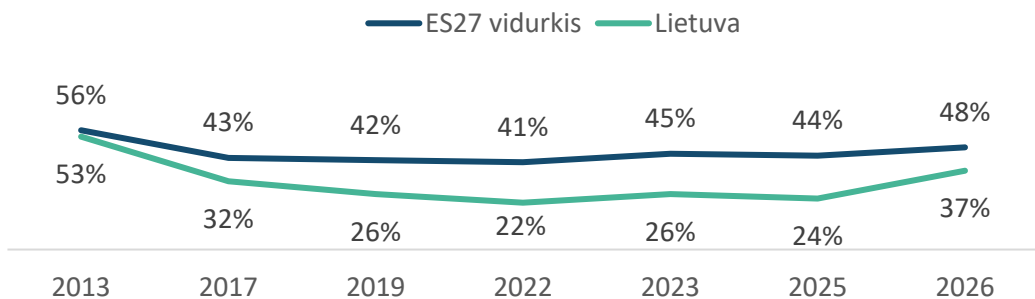
86 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad korupcija šalyje yra labai arba gana paplitusi. Šis rodiklis yra aukštesnis už ES27 vidurkį, kuris siekia 71 proc. Palyginti su 2025 m., Lietuvos rodiklis padidėjo 6 proc. punktais. Ilgalaikėje perspektyvoje korupcijos paplitimo vertinimas yra palankesnis nei tyrimo pradžioje (2013 m. korupciją paplitusia laikė 95 proc., 2017 m. – 93 proc., 2019 m. – 92 proc.). Ryškesnis sumažėjimas fiksuotas iki 2022 m., kai rodiklis siekė 81 proc., tačiau vėliau aiškos tolesnio gerėjimo tendencijos nematyti – 2023 m. jis padidėjo iki 83 proc., 2025 m. sumažėjo iki 80 proc., o 2026 m. vėl išaugo iki 86 proc. Taigi bendras korupcijos paplitimo suvokimas išlieka geresnis nei ankstesniu laikotarpiu, tačiau pastarųjų metų dinamika nėra palanki.

1 pav. Gyventojų dalis, manančių, kad korupcija šalyje yra labai arba gana paplitusi

Vertindami korupcijos pokytį per pastaruosius trejus metus, 37 proc. Lietuvos gyventojų nurodė, kad korupcijos lygis padidėjo, 36 proc. – kad išliko toks pats, o 20 proc. – kad sumažėjo. Palyginti su 2025 m., manančiųjų, kad korupcijos lygis padidėjo, dalis išaugo 13 proc. punktų. Vis dėlto šis rodiklis išlieka mažesnis nei 2013 m., kai manančių, kad korupcijos lygis didėjo, buvo 53 proc. Lietuvos gyventojai šiuo klausimu taip pat yra mažiau pesimistiški nei ES vidurkis (48 proc. manančių, kad korupcijos lygis per pastaruosius tris metus padidėjo).

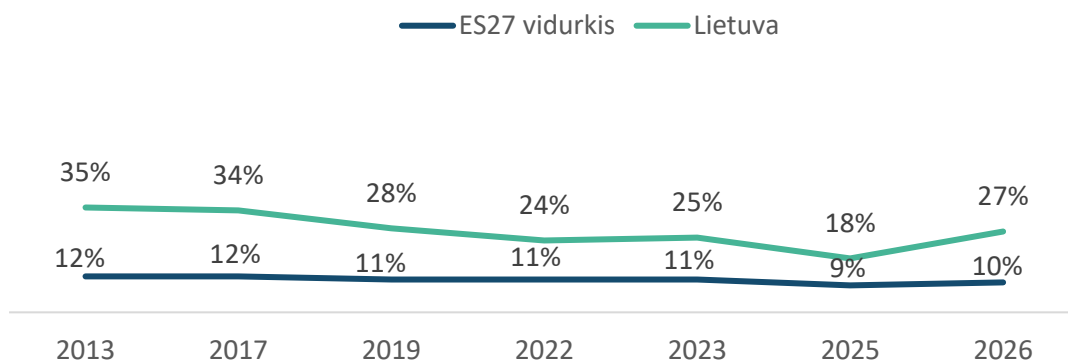
2 pav. Gyventojų dalis, manančių, kad per pastaruosius trejus metus korupcijos lygis padidėjo

2. Korupcijos kasdienybėje ir asmeninėje aplinkoje vertinimas

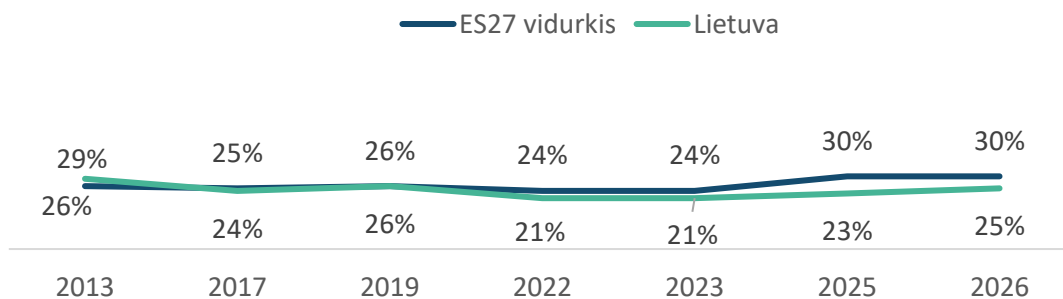
2026 m. 27 proc. Lietuvos gyventojų nurodė asmeniškai pažįstantys asmenį, kuris ima arba yra ėmęs kyšius. Tai vienas aukščiausių rodiklių ES – didesnis jis tik Graikijoje. Palyginti su 2025 m., šis rodiklis Lietuvoje padidėjo 9 proc. punktais ir tai buvo didžiausias padidėjimas ES. Vis dėl to ilgalaikėje perspektyvoje šis rodiklis išlieka mažesnis nei 2013 m., kai rodiklio reikšmė buvo 35 proc.

3 pav. Gyventojų dalis, asmeniškai pažįstančių asmenį, kuris ima arba yra ėmęs kyšius

25 proc. Lietuvos gyventojų sutinka, kad korupcija juos asmeniškai veikia kasdieniame gyvenime. Tai mažiau nei ES vidurkis – 30 proc. Ilgalaikėje perspektyvoje šis rodiklis išlieka gana stabilus: nuo 2017 m. dažniausiai svyruoja apie 21–26 proc. Taigi, nepaisant labai aukšto bendro korupcijos paplitimo suvokimo, tiesioginį jos poveikį savo kasdieniam gyvenimui nurodo gerokai mažesnė gyventojų dalis.

4 pav. Gyventojų dalis, sutinkančių su teiginiu, kad korupcija juos paveikė asmeniškai

3. Korupcijos paplitimo atskirose srityse vertinimas

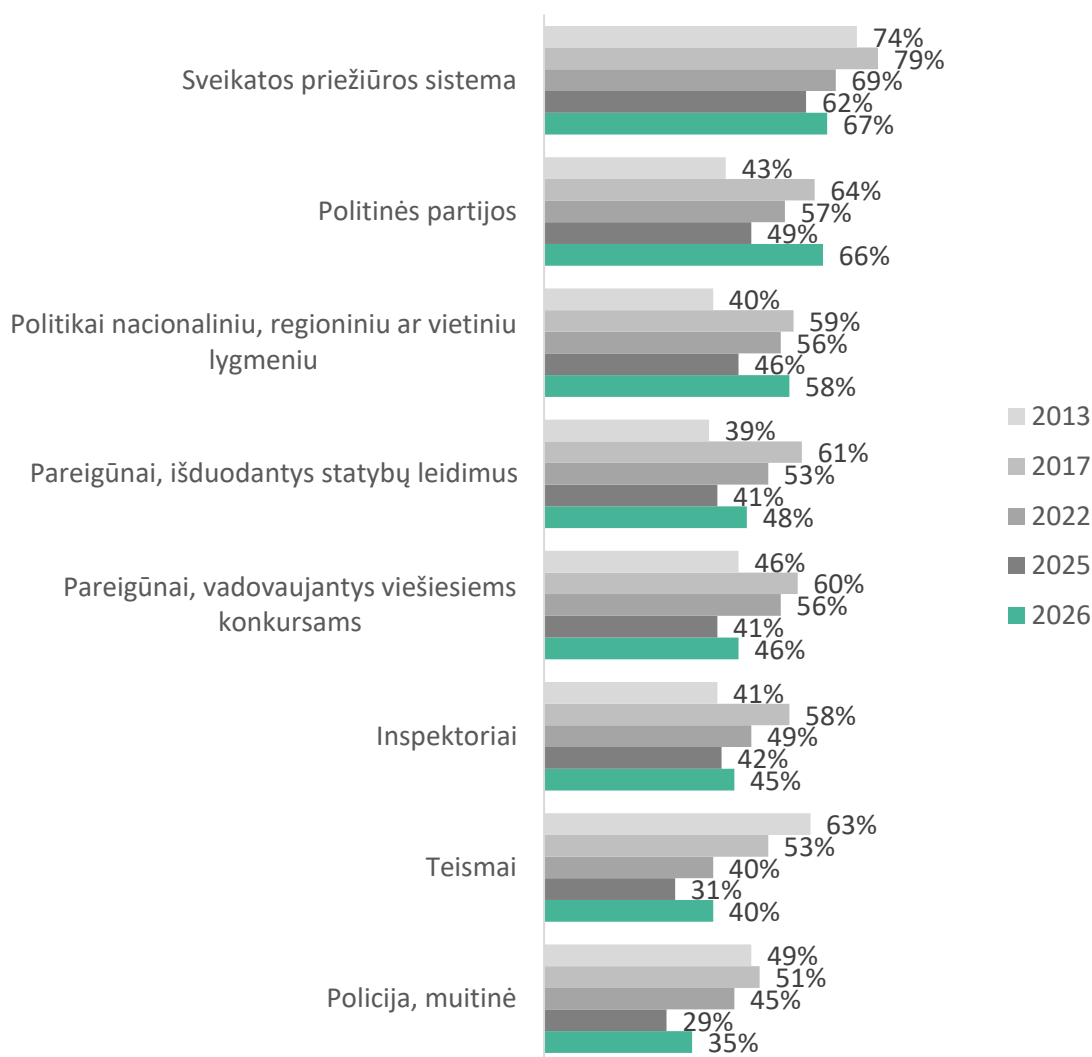
2026 m. Lietuvos gyventojai korupciją dažniausiai siejo su sveikatos priežiūros sistema – korupciją joje paplitusia laikė 67 proc. respondentų. Panašiai kritiškai vertintos politinės partijos (66 proc.), o 58 proc. gyventojų korupciją laikė paplitusia tarp nacionalinio, regioninio ar vietos lygmens politikų.

Palyginti su 2025 m., beveik visų vertintų sričių rodikliai pablogėjo. Ypač ryškiai išaugo politinių partijų korumpuotumo suvokimas – nuo 49 iki 66 proc., arba 17 proc. punktų, bei politikų – nuo 46 iki

58 proc., arba 12 proc. punktų. Teismų rodiklis padidėjo nuo 31 iki 40 proc., statybos leidimus išduodančių pareigūnų – nuo 41 iki 48 proc., o viešiesiems konkursams vadovaujančių pareigūnų – nuo 41 iki 46 proc.

Ilgalaikė dinamika skirtingose srityse nevienoda. Palyginti su 2013 m., sumažėjo gyventojų dalis, manančių, kad korupciją paplitusi sveikatos priežiūros sistemoje ir teismuose, tačiau padidėjo politinių partijų ir politikų korumpuotumo suvokimas. Tai rodo, kad ilgalaikis bendro korupcijos suvokimo gerėjimas nėra vienodas visose srityse, o politinės korupcijos rizikos tapo ypač matomos.

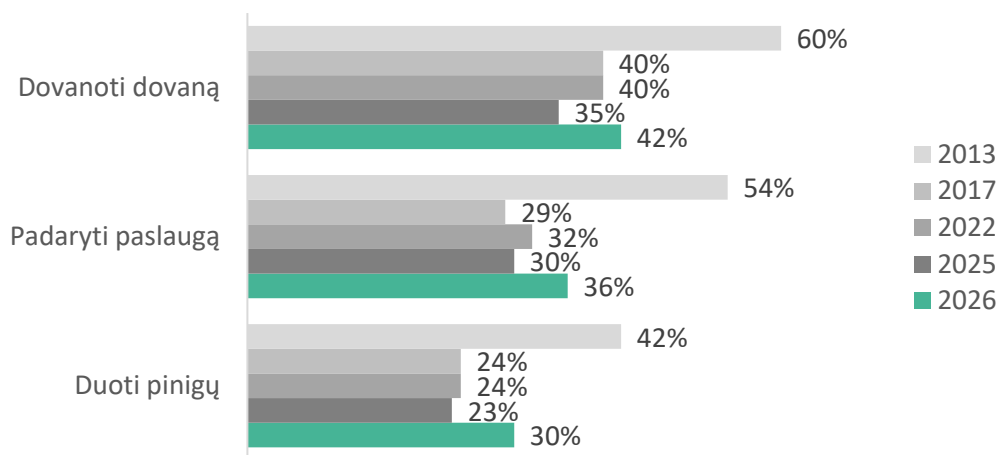
5 pav. Gyventojų dalis, manančių, kad šiuose sektoriuose yra paplitusi korupcija

4. Korupcijos toleravimas

Eurobarometro tolerancijos korupcijai indeksas rodo, kad 50 proc. Lietuvos gyventojų korupciją laiko nepriimtina, 46 proc. ją toleruoja, o 4 proc. vertina kaip priimtina. Palyginti su 2025 m., toleruojančiųjų korupcines praktikas dalis Lietuvoje padidėjo 9 proc. punktais – tai vienas ryškiausių pokyčių ES. Neigiamas metinis pokytis matomas vertinant visas tyrime pateiktas konkrečias praktikas: 2026 m. 42 proc. gyventojų priimtinu laikė dovanos davimą mainais už viešąją paslaugą (2025 m. – 35 proc.), 36 proc. – paslaugos padarymą (2025 m. – 30 proc.), 30 proc. – pinigų davimą (2025 m. – 23 proc.). Vis dėlto ilgalaikėje perspektyvoje šių praktikų toleravimas išlieka mažesnis nei 2013 m., kai atitinkami rodikliai siekė 60, 54 ir 42 proc.

6 pav. Gyventojų dalis, nurodysius veiksmus vertinančių kaip priimtinius norint kažką gauti iš viešojo administravimo ar viešųjų paslaugų tarnybų

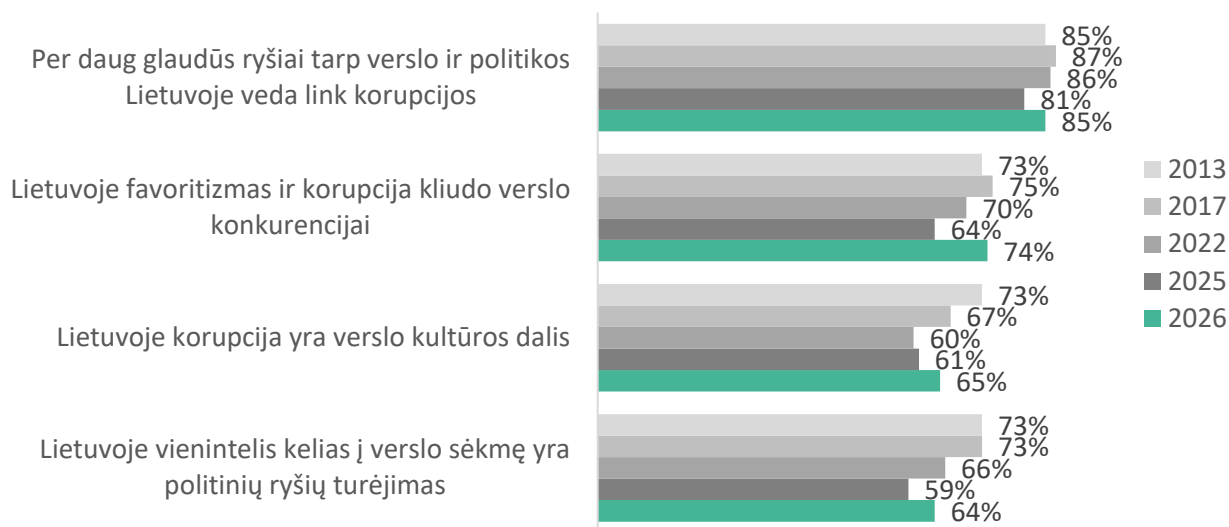
5. Korupcija versle ir politikoje gyventojų akimis

81 proc. Lietuvos gyventojų sutinka, kad kyšis arba ryšių naudojimas dažnai yra lengviausias būdas gauti tam tikras viešąsias paslaugas. Palyginti su 2025 m., šis rodiklis padidėjo 6 proc. punktais.

74 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad favoritizmas ir korupcija kliudo verslo konkurencijai. Palyginti su 2025 m., šis rodiklis padidėjo 10 proc. punktų – tai didžiausias padidėjimas ES, kartu su Slovakija. 65 proc. sutinka, kad korupcija yra verslo kultūros dalis (2025 m. – 61 proc.), 64 proc. – kad politinių ryšių turėjimas yra svarbus verslo sėkmei (2025 m. – 59 proc.), o 85 proc. – kad pernelyg

glaudūs verslo ir politikos ryšiai veda prie korupcijos (2025 m. – 81 proc.). Ilgalaikėje perspektyvoje dalis šių vertinimų yra palankesni nei 2013 m., tačiau pernelyg glaudžių verslo ir politikos ryšių keliama korupcijos rizika vertinama beveik nepakitusi: su šiuo teiginiu sutiko 85 proc. respondentų tiek 2013, tiek 2026 m. Tai rodo stiprų gyventojų įsitikinimą, kad verslo ir politikos sąsajos yra reikšminga korupcijos rizika.

7 pav. Gyventojų dalis, sutinkančių su pateiktais teiginiais apie korupciją versle ir politikoje

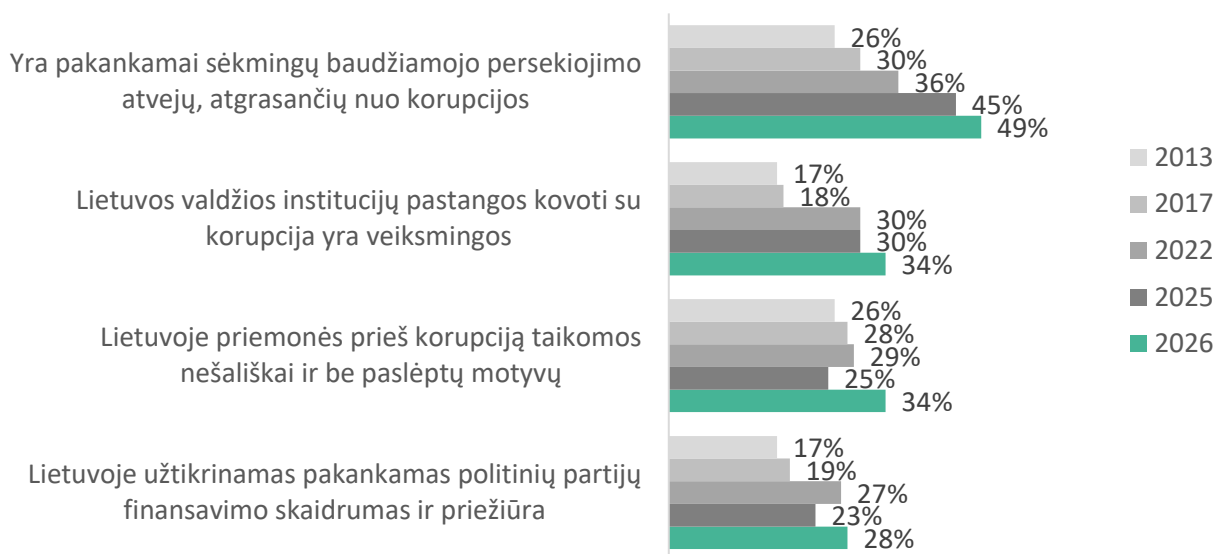
6. Kovos su korupcija vertinimas

Gyventojų požiūris į kovos su korupcija veiksmingumą išlieka gana kritiškas. 2026 m. 34 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad valdžios institucijų pastangos kovoti su korupcija yra veiksmingos, tiek pat – kad priemonės prieš korupciją taikomos nešališkai ir be paslėptų motyvų. Beveik pusė (49 proc.) respondentų mano, kad yra pakankamai sėkmingų baudžiamojo persekiojimo atvejų, atgrasančių nuo korupcijos, o 28 proc. sutinka, kad politinių partijų finansavimas yra pakankamai skaidrus ir prižiūrimas.

Palyginti su 2025 m., visų keturių rodiklių vertinimas pagerėjo. Ryškiausias pokytis matomas vertinant priemonių prieš korupciją nešališkumą – teigiamai jas vertinančių gyventojų dalis padidėjo nuo 25 iki 34 proc. Ilgalaikėje perspektyvoje taip pat matyti teigiama dinamika: 2013 m. valdžios institucijų pastangas veiksmingomis laikė 17 proc. respondentų, pakankamą baudžiamąjį persekiojimą – 26 proc., o politinių partijų finansavimo skaidrumą ir priežiūrą – 17 proc. Taigi pasitikėjimas kovos su korupcija

priemonėmis ilgalaikėje perspektyvoje sustiprėjo, tačiau dalies rodiklių absoliutus vertinimas išlieka gana žemas.

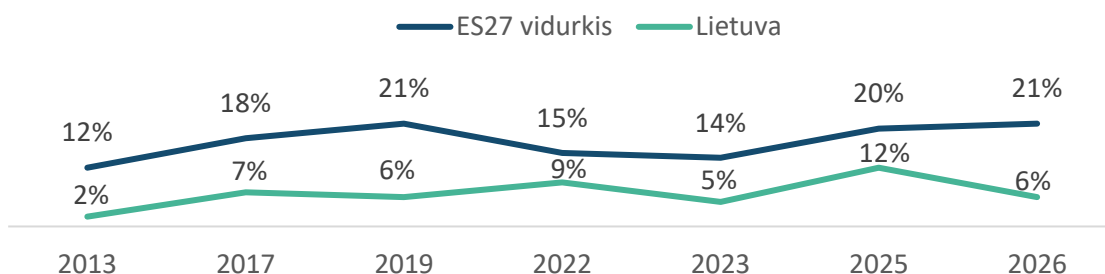
8 pav. Gyventojų dalis, sutinkančių su pateiktais teiginiais apie kovą su korupcija

7. Pranešimas apie korupciją

2026 m. apie patirtą ar matytą korupcijos atvejį pranešė 6 proc. su tokia situacija susidūrusių Lietuvos respondentų. Tai gerokai mažiau nei ES27 vidurkis – 21 proc. Palyginti su 2025 m., kai apie korupciją pranešė 12 proc. Lietuvos respondentų, rodiklis sumažėjo perpus. Ilgalaikė dinamika nėra nuosekli. Todėl aiškos ilgalaikės gerėjimo tendencijos nematyti, o metinius pokyčius dėl santykinai mažo su korupcija susidūrusių respondentų skaičiaus reikėtų vertinti atsargiai.

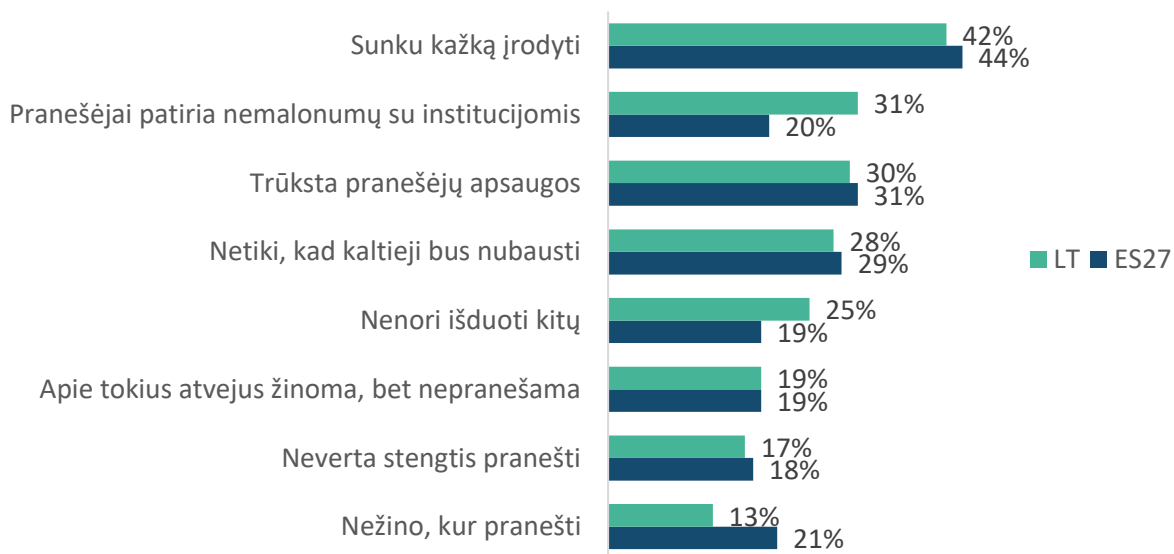
9 pav. Gyventojų dalis, susidūrusių su korupcijos atveju ir apie jį kažkam pranešusių

Rezultatai rodo išliekančias reikšmingas kliūtis pranešti apie korupciją. Pagrindinės nepranešimo priežastys Lietuvoje iš esmės panašios į ES vidurkį, tačiau kai kuriais aspektais išsiskiria. Lietuvoje, kaip ir vidutiniškai ES, dažniausiai nurodoma priežastis, dėl kurios žmonės nepraneša apie korupcijos atvejus, yra sunkumas juos įrodyti – taip mano 42 proc. Lietuvos ir 44 proc. ES respondentų. Panaši dalis kaip ir vidutiniškai ES nurodo nepakankamą pranešėjų apsaugą (30 proc. Lietuvoje ir 31 proc. ES) arba mano, kad pranešti beprasmiška, nes už korupciją atsakingi asmenys nebūtų nubausti (atitinkamai 28 proc. ir 29 proc.).

Ryškesni skirtumai matomi vertinant kitas priežastis. Lietuvos gyventojai dažniau nei vidutiniškai ES baiminasi, kad pranešę apie korupciją turėtų nemalonumų su policija ar kitomis valdžios institucijomis (LT – 31 proc., ES27 – 20 proc.), ir dažniau mano, kad žmonės nenori „išduoti“ vieni kitų (LT 25 proc., ES27 – 19 proc.). Kita vertus, Lietuvoje gyventojai dažniau žino, kur pranešti apie korupciją (nežino, kur pranešti, LT – 13 proc. respondentų, palyginti su ES27 – 21 proc.). Taigi pranešimo kliūtys Lietuvoje labiau siejamos ne su informacijos apie pranešimo kanalus trūkumu, o su galimų neigiamų pasekmių baime ir abejonėmis, ar pranešimas duos realų rezultatą.

10 pav. Gyventojų dalis, nurodytas priežastis laikančių tarp 3 svarbiausių priežasčių, kodėl žmonės gali nuspręsti nepranešti apie korupcijos atvejį

8. 2025 m. „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ ir 2026 m. „Specialiojo Eurobarometro 573“ tyrimų rezultatų palyginimas

2025 m. „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ ir 2026 m. „Specialiojo Eurobarometro 573“ tyrimų rezultatai iš esmės papildo vienas kitą. Abu tyrimai rodo aukštą bendrą korupcijos paplitimo suvokimą, ryškias su politiniais ir asmeniniais ryšiais, favoritizmu, piktnaudžiavimu įtaka bei sprendimų priėmimo skaidrumu siejamas rizikas, taip pat atotrūkį tarp aukšto korupcijos paplitimo suvokimo ir gerokai mažesnės tiesioginės korupcinės patirties. 2026 m. „Eurobarometre“ fiksuojamas politinės korupcijos vertinimo pablogėjimas dera su 2025 m. „Lietuvos korupcijos žemėlapyje“ nustatytu kritišku politinės ir sprendimų priėmimo aplinkos vertinimu. Abu tyrimai taip pat išryškina pranešimo apie korupciją problemą – faktinis pranešimas ir pasirengimas pranešti išlieka riboti, o tarp svarbių kliūčių išsiskiria galimų neigiamų pasekmių baimė ir abejonės, ar pranešimas duos realų rezultatą.